

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (neljas koda)

22. jaanuar 2015*

Eelotsusetaotlus — Intellektuaalomand — Autoriõigus ja sellega kaasnevad õigused —
Direktiiv 2001/29/EÜ — Artikkel 4 — Levitamissoigus — Õiguste ammendumise põhimõte — Mõiste
„objekt” — Kaitstud ja paberil esitatud teose ülekandmine lõuendile — Materiaalse kandja
asendamine — Mõju õiguste ammendumisele

Kohtuasjas C-419/13,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Hoge Raad der Nederlanden'i (Madalmaad) 12. juuli 2013. aasta
otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 24. juulil 2013, menetluses

Art & Allposters International BV

versus

Stichting Pictoright,

EUROOPA KOHUS (neljas koda),

koosseisus: koja president L. Bay Larsen, Euroopa Kohtu asepresident K. Lenaerts neljanda koja
kohtuniku ülesannetes, kohtunikud K. Jürimäe (ettekandja), M. Safjan ja A. Prechal,

kohtujurist: P. Cruz Villalón,

kohtusekretär: ametnik C. Strömholm,

arvestades kirjalikus menetluses ja 22. mai 2014. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- Art & Allposters International BV, esindajad: *advocaat* T. Cohen Jehoram ja *advocaat*
P. N. A. M. Claassen,
- Stichting Pictoright, esindajad: *advocaat* M. van Heezik, *advocaat* A. M. van Aerde ja *advocaat*
E. J. Hengeveld,
- Prantsuse valitsus, esindajad: D. Colas ja F.-X. Bréchet,
- Ühendkuningriigi valitsus, esindaja: V. Kaye, keda abistas *barrister* N. Saunders,
- Euroopa Komisjon, esindajad: J. Samnadda ja F. Wilman,

* Kohtumenetluse keel: hollandi.

olles 11. septembri 2014. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,
on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus puudutab Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2001. aasta direktiivi 2001/29/EÜ autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas (EÜT L 167, lk 10; ELT eriväljaanne 17/01, lk 230) artikli 4 tõlgendamist.
- 2 Taotlus esitati kohtuvaidluses Art & Allposters International BV (edaspidi „Allposters”) ja Stichting Pictoright'i (edaspidi „Pictoright”) vahel Allpostersi poolt Pictorighti kasutatavate autoriõiguste võimaliku rikkumise küsimuses, mis tulenes paberplakati kui kaitstud teose ülekandmisest lõuendile ning uuel kandjal esitatud kujutiste müügist.

Õiguslik raamistik

Rahvusvaheline õigus

WIPO autoriõiguse leping

- 3 Ülemaailmne Intellektuaalomandi Organisatsioon (WIPO) võttis 20. detsembril 1996 Genfis vastu WIPO autoriõiguse lepingu (edaspidi: „WIPO autoriõiguse leping”). See leping kiideti Euroopa Ühenduse nimel heaks nõukogu 16. märtsi 2000. aasta otsusega 2000/278/EÜ (EÜT L 89, lk 6; ELT eriväljaanne 11/33, lk 208).
- 4 Nimetatud lepingu artikli 1 lõige 4 näeb ette, et lepinguosalisel järgivad Bernis 9. septembril 1886 allkirjastatud kirjandus- ja kunstiteoste kaitse konventsiooni (Pariisi 24. juuli 1971. aasta redaktsioon) 28. septembril 1979 muudetud redaktsiooni (edaspidi „Berni konventsioon”) artikleid 1–21.
- 5 WIPO autoriõiguse lepingu artikkel 6 „Õigus teose levitamisele” sätestab:

„1. Kirjandus- ja kunstiteoste autoritel on ainuõigus lubada üldsuse juurdepääsu oma teoste originaalidele ja koopiatele müügi või muu omandiõiguse ülemineku kaudu.

2. Käesoleva lepingu sätted ei mõjuta lepinguosaliste vabadust määrata kindlaks võimalikke tingimusi, mille kohaselt lõikes 1 nimetatud õiguse ammendumist kohaldatakse pärast teose originaali või koopia esimest müüki või muud omandiõiguse üleminekut autori loal.”

Berni konventsioon

- 6 Berni konventsiooni artikkel 12 „Õigus teha kohandusi, seadeid ja muid töötusi” sätestab:

„Kirjandus- ja kunstiteoste autoritele kuulub ainuõigus lubada teha nende teoste kohandusi, seadeid ja teoste muid töötusi.”

Liidu õigus

7 Direktiivi 2001/29 põhjendustes 9, 10, 28 ja 31 on märgitud:

„(9) Autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste ühtlustamise aluseks peab olema kõrgetasemeline kaitse, sest nimetatud õigused on olulised intellektuaalse loomingu seisukohalt. [...]

(10) Jätkamaks oma loome- ja kunstilist tegevust, peavad autorid ja esitajad saama oma töö kasutamise eest nõuetekohast tasu [...]

[...]

(28) Käesoleva direktiivi kohane autoriõiguste kaitse hõlmab ainuõigust kontrollida materiaalses esemetes sisalduva teose levitamist. Kui originaalteose või selle koopiade esmamüük ühenduses on toimunud õiguste valdaja poolt või tema nõusolekul, ei ole tal õigust ühenduses kontrollida nimetatud objekti edasimüüki. See õigus jääb aga kehtima, kui originaalteos või selle koopiad müüakse õiguste valdaja poolt või tema nõusolekul väljaspool ühendust. [...]

[...]

(31) Tuleb tagada õiguste ja huvide tasakaal eri liiki õiguste valdajate huvide vahel, samuti eri liiki õiguste valdajate ning kaitstud objekti kasutajate vahel. Olemasolevad erandid ja piirangud, mis nende õiguste puhul liikmesriikides on ette nähtud, tuleb uut elektroonilist keskkonda arvesse võttes läbi vaadata. Olemasolevad erandite erinevused ja mõne piiratud toiminguga piirangud kahjustavad otseselt autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste siseturu toimimist. Need erinevused võivad muutuda veel häirivamaks seoses teoste piiriülese kasutamise ja piiriülese tegevuse arenguga. Siseturu nõuetekohase toimimise tagamiseks tuleks sellised erandid ja piirangud määratleda ühtlustatumalt. Ühtlustamistase peaks põhinema erandite ja piirangute mõjul siseturu tõrgeteta toimimisele.”

8 Selle direktiivi artiklis 2 „Reprodutseerimisõigus” on ette nähtud:

„Liikmesriigid näevad ette, et ainuõigus lubada või keelata otseselt või kaudset ajutist või alalist reprodutseerimist mis tahes viisil või vormis, osaliselt või täielikult, on:

a) autoritel nende teoste suhtes;

[...]”

9 Nimetatud direktiivi artikkel 4 „Levitamisõigus” sätestab:

„1. Liikmesriigid näevad ette, et autoritel on ainuõigus lubada või keelata oma teoste originaalide ja koopiade levitamist üldsusele müümise teel või muul viisil.

2. Levitamiseõigus teose originaali või koopiade suhtes ühenduses ei lõpe, v.a juhul, kui õiguste valdaja poolt või tema nõusolekul toimub ühenduses kaitstud objekti esmamüük või muul viisil omandiõiguse üleminekuks.”

Madalmaade õigus

10 Direktiivi 2001/29 artikli 4 lõige 1 võeti siseriiklikku õigusesse üle autoriõigusi puudutava 23. septembri 1912. aasta seaduse (Auteurswet, edaspidi „autoriõiguse seadus”) artikliga 1 ja artikli 12 lõike 1 punktiga 1.

11 Selle seaduse artikkel 1 sätestab:

„Autoriõigus on kirjandus-, teadus- või kunstiteose autori või tema õiguste omajate ainuõigus teost levitada või taasesitada, võttes arvesse seaduses sätestatud piiranguid.”

12 Sama seaduse artikli 12 lõike 1 kohaselt:

„Kirjandus-, teadus- või kunstiteose levitamise all tuleb mõista eelkõige:

1) teose osalise või tervikliku reproduktsiooni levitamist [...]”

13 Autoriõiguse seaduse artikkel 12b, mis puudutab direktiivi 2001/29 artikli 4 lõike 2 siseriiklikku õigusse ülevõtmist, on sõnastatud järgmiselt:

„Kui kirjandus-, teadus- või kunstiteose koopia on Euroopa Liidu mõnes liikmesriigis või Euroopa Majanduspiirkonna [(EMP)] lepingu mõnes osalisriigis teose autori või tema õigusjärglase poolt või nõusolekul omandi ülemineku teel esmakordselt ringlusse lastud, siis ei kujuta kõnealuse koopia muul kujul ringluseselaskmine, välja arvatud rentimine või laenutamine, endast autoriõiguse rikkumist.”

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

14 Pictoright on Madalmaades asuv kollektiivse esindamise organisatsioon, kes esindab temaga liitunud autoriõiguste omajate huve. Välisriikide sama valdkonna organisatsioonidega sõlmitud kokkulepete alusel esindab ta Madalmaades ka välisriikide kunstnike ja nende pärijate huve. Pictoright on volitatud autoriõiguste omajate nimel neid õigusi kasutama, andes eelkõige litsentse ja võttes nende õiguste rikkumiste korral õiguskaitsemeetmeid.

15 Allposters pakub veebisaitidel plakateid ja muid kunstiteoste reproduktsioone, mis kujutavad selliseid kuulsate kunstnike teoseid, mille suhtes teostab autoriõigusi Pictoright. Ta pakub oma klientidele eelkõige kunstiteose reproduktsioone plakatite, raamitud plakatite, puidust alusele kinnitatud plakatite või lõuendile kantud kujutiste näol. Viimati nimetatud toote saamiseks kantakse valitud teost kujutavale paberplakatile kõigepealt kunstmaterjali kiht (laminaat). Seejärel kantakse plakatil esitatud kujutis keemilise menetluse abil paberilt lõuendile. Lõpuks kinnitatakse see lõuend puitraamile. Pärast seda menetlust ei ole enam teost paberil esitatud kujul. Kirjeldatud menetlust ja selle tulemust nimetab Allposters „lõuendile kantud reproduktsiooniks”.

16 Pictoright vaidles vastu autoriõigustega kaitstud teoste lõuendile kantud reproduktsioonide müügile ilma oma nende klientide nõusolekuta, kellele need autoriõigused kuuluvad, ja nõudis, et Allposters lõpetaks selle tegevuse, ähvardades vastasel juhul kohtusse pöörduda.

17 Kuna Allposters seda nõuet ei täitnud, pöördus Pictoright tema vastu Rechtbank Roermond'i (Roermondi kohus) nõudega, et lõpetataks igasugune autoriõiguste ja nende õiguste omajate mittevaraliste õiguste otsene või kaudne rikkumine.

18 Rechtbank Roermond jättis selle hagi 22. septembri 2010. aasta otsusega rahuldamata. Pictoright kaebas seejärel selle otsuse edasi Gerechthof te 's-Hertogenbosch'ile (Hertogenbosch'i apellatsioonikohus), kes tühistas nimetatud kohtuotsuse 3. jaanuari 2012. aasta otsusega ja rahuldus suures osas Pictorighti nõuded.

19 Viimati nimetatud kohtu seisukohal kuulub kunstiteoste plakatite või nende lõuendile kantud reproduktsioonide müük mõiste „avaldamine” alla Madalmaade õiguse tähenduses. Nimelt nähtub Hoge Raad der Nederlanden'i 19. jaanuari 1979. aasta otsusest (NJ 1979/412, Poortvliet), et autoriõiguse seaduse artikli 12 tähenduses uue levitamise on tegemist juhul, kui autoriõiguse omaja

poolt turule viidud teose koopiat levitatakse üldsusele muul viisil, juhul kui sellel, kes müüb koopia seda uut vormi, on uued kasutamisevõimalused (edaspidi „kohtuotsus Poortvliet”). Olles sedastanud, et paberplakatit, mis on turule viidud autoriõiguse omaniku nõusolekul, on oluliselt muudetud, mis pakub Allpostersile uusi kasutamisevõimalusi, kuna see muutmine võimaldab tal küsida kõrgemat hinda ja pakkuda kaupa erinevale sihtrühmale, asus *Gerechtshof te 's-Hertogenbosch* seisukohale, et lõuendile üle kantud kujutiste müük kujutab endast levitamist, mis on siseriikliku õiguse tähenduses keelatud, ja lükkas tagasi Allpostersi argumendi levitamiseõiguse ammendumise kohta.

- 20 Allposters esitas eelotsusetaotluse esitanud kohtule kassatsioonkaebuse. Ta vaidlustab muu hulgas kohtuotsuse Poortvliet ning tõlgenduse mõistetele „õiguse ammendumine” ja „avaldamine”, mis tema sõnul on liidu õigusega ühtlustatud. Allposters leiab, et sellises materiaalses esemes sisalduva teose levitamisel on tegemist levitamiseõiguse ammendumisega direktiivi 2001/29 artikli 4 lõike 2 tähenduses, kui seda müüb autoriõiguste omaniku või seda müüakse tema nõusolekul. Selle eseme hilisemal võimalikul muutmisel ei ole mingeid tagajärgi levitamiseõiguse ammendumisele. *Pictoright* väidab seevastu, et kohtuotsuses Poortvliet esitatud kohtupraktika kehtib edaspidigi või on vähemalt liidu õigusega kooskõlas, kuna kohandamisõigust ei ole liidu õiguses autoriõiguse valdkonnas ühtlustatud.
- 21 Neil asjaoludel otsustas Hoge Raad der Nederlanden menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:
- „1. Kas direktiivi 2001/29 artiklist 4 tuleneb vastus küsimusele, kas autoriõiguse omaniku levitamiseõigus on kohaldatav autoriõigusega kaitstava teose reproduktsioonile, mida on autoriõiguse omaniku poolt või tema loal EMP-s võõrandatud ja tarnitud, kui selle reproduktsiooni kuju on hiljem muudetud ja reproduktsioon on muudetud kujul uuesti turule viidud?
 2. a. Kui esimesele küsimusele tuleb vastata jaatavalt, siis kas sellisel juhul on asjaolu, et tegemist on muutmisega esimese küsimuse tähenduses, oluline vastamisel küsimusele, kas see takistab või katkestab levitamiseõiguse ammendumise direktiivi 2001/29 artikli 4 lõike 2 tähenduses?
 - b. Kui teise küsimuse punktile a tuleb vastata jaatavalt, siis milliseid kriteeriume tuleb sellisel juhul kohaldada, et saaks rääkida reproduktsiooni kuju muutmisest, mis takistab või katkestab levitamiseõiguse ammendumise direktiivi 2001/29 artikli 4 lõike 2 tähenduses?
 - c. Kas kõnealused kriteeriumid jätavad ruumi Madalmaade siseriiklikus õiguses väljatöötatud kriteeriumile, mille kohaselt ei saa levitamiseõiguse ammendumisest enam rääkida ainuüksi seetõttu, et edasimüüja andis reproduktsioonidele teise kuju ja levitas neid üldsusele sellel kujul (*Hoge Raad*'i 19. jaanuari 1979. aasta otsus kohtuasjas Poortvliet, NJ 1979/412)?”

Eelotsuse küsimuste analüüs

- 22 Euroopa Kohtu pädevus ELTL artiklis 267 ette nähtud menetluses on piiratud üksnes liidu õigusnormide kontrollimisega ning tema pädevusse ei kuulu otsustamine selle üle, kas siseriiklik õigus, sealhulgas liikmesriikide kohtupraktika, on liidu õigusega kooskõlas (vt selle kohta kohtuotsused *Triveneta Zuccheri jt vs. komisjon*, C-347/87, EU:C:1990:129, punkt 16, ning *Schwarz*, C-321/07, EU:C:2009:104, punkt 48).
- 23 Neil asjaoludel tuleb esitatud küsimusi, mida tuleb analüüsida koos, mõista nii, et nendega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas direktiivi 2001/29 artikli 4 lõikes 2 ette nähtud levitamiseõiguse ammendumise põhimõte on kohaldatav sellisele olukorrale, milles kaitstud teos, mille kandjat on pärast seda, kui teost on liidus autoriõiguse omaniku loal müüdnud, muudetud selliselt, et paberil esitatud reproduktsioon on üle kantud lõuendile, viiakse uuesti turule uues vormis.

- 24 Alustuseks tuleb märkida, et Pictoright on seisukohal, et plakatite olulise muutmise tõttu kaitstud teoste reproduktsioonide lõuendile ülekandmise protsessis on need lõuendid nende teoste kohandused, millele levitamisoigus ei laiene. Ta väidab, et autoriõigustega seotud kohandamisõigus ei ole liidu õiguses ühtlustatud, vaid seda reguleerib Berni konventsiooni artikkel 12.
- 25 Seega tuleb kontrollida, kas põhikohtuasja asjaolud kuuluvad direktiivi 2001/29 reguleerimisalasse.
- 26 Mis puutub kohandamisõigusse, siis on selge, et Berni konventsiooni artikkel 12 annab kirjandus- või kunstiteoste autoritele ainuõiguse lubada teha oma teoste kohandusi, seadeid ja muid töölusi ning et nimetatud direktiivis ei ole ühtegi sarnast sätet.
- 27 Sellele vaatamata, ilma et oleks vaja tõlgendada mõistet „kohandamine” selle artikli 12 tähenduses, piisab kui nentida, et nii paberplakat kui ka lõuendile üle kantud kujutis sisaldavad kaitstud kunstiteose kujutist ja kuuluvad seega direktiivi 2001/29 artikli 4 lõike 1 reguleerimisalasse kui liidus turule viidud kaitstud teose koopiad. See säte näeb ette, et autoritel on ainuõigus lubada või keelata oma teoste originaalide ja koopiade levitamist üldsusele müümise teel või muul viisil.
- 28 Järelikult tuleb asuda seisukohale, et põhikohtuasjas vaadeldavad asjaolud kuuluvad nimetatud direktiivi artikli 4 reguleerimisalasse.
- 29 Mis puutub õiguste ammendumise põhimõtte kohaldamisse, siis sama direktiivi artikli 4 lõikest 2 nähtub, et levitamisoigus teose originaali või koopiade suhtes liidus ei ammendu, v.a juhul, kui õiguste omaja poolt või tema nõusolekul toimub liidus kaitstud objekti esmamüük või muul viisil omandiõiguse üleminek.
- 30 Lisaks ei jäta Euroopa Kohtu praktika kohaselt nimetatud artikli 4 lõige 2 liikmesriikidele võimalust ette näha muud õiguse ammendumise põhimõtet kui see, mis on ette nähtud kõnealuses sättes, kuna – nagu nähtub direktiivi 2001/29 põhjendusest 31 – siseriiklike õigusnormide erinevus levitamisoiguse ammendumise valdkonnas võib mõjutada otseselt siseturu nõuetekohast toimimist (vt selle kohta kohtuotsus Laserdisken, C-479/04, EU:C:2006:549, punktid 24 ja 56).
- 31 Sama artikli 4 lõike 2 sõnastusele tuginedes otsustas Euroopa Kohus, et levitamisoiguse ammendumine sõltub kahest tingimusest: esiteks sellest, et teose originaal või selle koopiad oleks turule viidud õiguste omaja poolt või tema nõusolekul, ja teiseks sellest, et turustamine toimuks liidu piires (vt kohtuotsus Laserdisken, EU:C:2006:549, punkt 21).
- 32 Põhikohtuasjas on selge, et kuulsate kunstnike teoseid reprodutseerivad plakatid, mille suhtes kehtivad nende autoriõiguste omajate õigused, keda Pictoright esindab, on EMP-s turule viidud nimetatud õiguste omajate nõusolekul.
- 33 Põhikohtuasja pooled on siiski eriarvamusel esiteks küsimuses, kas levitamisoiguse ammendumine hõlmab materiaalses et, milles teos või selle koopia sisaldub, või autori enda intellektuaalset loomingut, ja teisest küljest küsimust, kas selline teose kandja muutmine, nagu tegi Allposters, mõjutab levitamise suhtes kehtiva ainuõiguse ammendumist.
- 34 Mis puutub esiteks levitamisoigusesse, siis direktiivi 2001/29 artikli 4 lõige 2 viitab esmamüügile või „nimetatud objekti” omandiõiguse muul viisil üleminekul.
- 35 Tulenevalt selle direktiivi põhjendusest 28 hõlmab „[nimetatud direktiivi] kohane autoriõiguste kaitse ainuõigust kontrollida materiaalses esemetes sisalduva teose levitamist”. Sama põhjenduse kohaselt, „kui originaalteose või selle koopiade esmamüük [liidus] on toimunud õiguste omaja poolt või tema nõusolekul, ei ole tal õigust [liidus] kontrollida nimetatud objekti edasimüüki”.

- 36 Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikast tuleneb samuti, et kirjandus- ja kunstiteoseid võidakse turustada kas avalikult esitamise teel või neist saadud materiaalsete esemete reprodutseerimise ja levitamise teel (kohtuotsus FDV, C-61/97, EU:C:1998:422, punkt 14 ja selles viidatud kohtupraktika).
- 37 Eespool esitatud kaalutlustest tuleneb, et liidu seadusandja soovis mõistete „materiaalne ese” ja „nimetatud objekt” kasutamiseega anda autoritele kontrolli iga nende intellektuaalset loomingu sisaldava käegakatsutava objekti esmamüügi üle liidus.
- 38 Nagu väidab õigesti Euroopa Komisjon, toetab seda järeldust rahvusvaheline õigus, eelkõige WIPO autoriõiguste leping, mida tuleb direktiivi 2001/29 tõlgendamisel võimalikult suures ulatuses arvesse võtta (vt selle kohta kohtuotsused Laserdisken, EU:C:2006:549, punktid 39 ja 40; Peek & Cloppenburg, C-456/06, EU:C:2008:232, punktid 30 ja 31; Football Association Premier League jt, C-403/08 ja C-429/08, EU:C:2011:631, punkt 189, ning Donner, C-5/11, EU:C:2012:370, punkt 23).
- 39 Nimetatud lepingu artikli 6 lõige 1 sätestab, et kirjandus- ja kunstiteoste autoritel on ainuõigus lubada üldsuse juurdepääsu oma teoste originaalidele ja koopiatele müügi või muu omandiõiguse ülemineku kaudu. Seoses sellega on lepinguosalisel selgitanud mõiste „koopia” tähendust sama lepingu artikleid 6 ja 7 puudutavas ühisdeklaratsioonis, mis võeti vastu 20. detsembri 1996. aasta diplomaatilisel konverentsil, millel nimetatud leping vastu võeti. Selle deklaratsiooni kohaselt „mõisted „koopiad” ja „originaal ja koopiad”, mis nimetatud artiklite kohaselt on teose levitamiseõiguse ja rentimisõiguse objekt, tähendavad üksnes salvestatud koopiasid, mida võib levitada materiaalsete esemetena”.
- 40 Seega tuleb asuda seisukohale, et levitamiseõiguse ammendumine on kohaldatav materiaalsele esemele, milles sisaldub autoriõigusega kaitstud teos või selle koopia, kui see on turule viidud autoriõiguse omaja nõusolekul.
- 41 Teiseks tuleb kontrollida, kas asjaolu, et autoriõiguse omaja nõusolekul müüdüd objekti materiaalsed kandjad on hiljem muudetud, mõjutab levitamiseõiguse ammendumist direktiivi 2001/29 artikli 4 lõike 2 tähenduses.
- 42 Põhikohtuasjas seisneb muutmine paberplakatil kujutatud kunstiteose lõuendile ülekandmise käesoleva kohtuotsuse punktis 15 kirjeldatud menetluses, milles paber asendatakse lõuendiga. Põhikohtuasja poolte seisukohtadest nähtub, et see tehnika võimaldab muuta reproduktsiooni püsivamaks, parandada kujutise kvaliteeti võrreldes plakatiga ja muuta tulemuse teose originaalile lähedasemaks.
- 43 Seoses sellega tuleb sedastada, nagu väitis õigesti Prantsuse valitsus, et selline materiaalse kandja asendamine, nagu toimus põhikohtuasjas, toob kaasa uue objekti loomise, mis hõlmab autoriõigusega kaitstud teose kujutist, samas kui plakat sellisel kujul enam ei eksisteeri. Selline kaitstud teose koopia muutmine, mis muudab tulemuse originaalilähedasemaks, võib tegelikult kujutada endast selle teose uut reproduktsiooni direktiivi 2001/29 artikli 2 punkti a tähenduses, millele laieneb autori ainuõigus ja mis vajab tema luba.
- 44 Allposters väidab siiski, et lõuendile ülekandmist ei saa lugeda reproduktsiooniks, kuna tegemist ei ole autoriõigusega kaitstud teose koopiate paljundamisega, võttes arvesse, et kujutis kantakse üle ja seda paberplakatil enam ei ole. Ta selgitab, et trükkivärvi, millega teosest reproduktsioon tehakse, ega teost ennast ei mõjutata.
- 45 Seda mõttekäiku ei saa õigeks pidada. Nimelt asjaolu, et trükkivärv jääb ülekandmise protseduuri ajal alles, ei mõjuta järeldust, et kujutise kandja on muutunud. Oluline on teada saada, kas muudetud ese, mida tuleb hinnata tervikuna, on iseenesest materiaalselt see ese, mis on turule viidud õiguse omaja nõusolekul. Põhikohtuasjas ei näi see nii olevat.

- 46 Järelikult ei puuduta autoriõiguse omaja nõusolek sellise eseme levitamist, milles tema teos sisaldub, kui seda eset on pärast selle esimest turuleviimist muudetud selliselt, et see kujutab endast selle teose uut reproduktsiooni. Sel juhul ammendub sellise eseme levitamisõigus alles pärast selle uue eseme esimest müüki või esimest omandiõiguse üleandmist selle õiguse omaja nõusolekul.
- 47 Sellist tõlgendust kinnitab ka direktiivi 2001/29 põhieesmärk, milleks asjaomase direktiivi põhjenduste 9 ja 10 kohaselt on muu hulgas autoriõiguste kõrgetasemeline kaitse, mis võimaldab autoritel saada oma töö kasutamise eest nõuetekohast tasu (vt kohtuotsused SGAE, C-306/05, EU:C:2006:764, punkt 36; Peek & Cloppenburg, EU:C:2008:232, punkt 37, ning Football Association Premier League jt, EU:C:2011:631, punkt 186).
- 48 Euroopa Kohtule esitatud põhikohtuasja poolte argumentidest nähtub, et autoriõiguste omajad ei nõustunud – vähemalt mitte otsesõnu – lõuendile kantud kujutiste levitamisega. Järelikult võtaks levitamisõiguse ammendumise kohaldamine selle omajatelt võimaluse keelata nende esemete levitamine või nõuda levitamise korral nõuetekohast tasu nende teoste kasutamise eest. Euroopa Kohus on selle kohta juba otsustanud, et selline tasu peab selleks, et olla nõuetekohane, olema mõistlikus vastavuses kaitstud eseme kasutamise majandusliku väärtusega (vt analoogia alusel kohtuotsus Football Association Premier League jt, EU:C:2011:631, punktid 107–109). Mis puutub lõuendile kantud kujutisse, siis põhikohtuasja pooled on nõus, et nende majanduslik väärtus ületab oluliselt plakatite väärtust.
- 49 Kõiki eespool esitatud kaalutlusi arvesse võttes tuleb vastata esitatud küsimustele, et direktiivi 2001/29 artikli 4 lõiget 2 tuleb tõlgendada selliselt, et levitamisõiguse ammendumise põhimõte ei ole kohaldatav olukorras, milles autoriõigustega kaitstud teose reproduktsiooni puhul, mida on autoriõiguse omaja nõusolekul liidus turustatud, on selle kandja hiljem asendatud nii, et paberplakatil esitatud reproduktsioon on üle kantud lõuendile, ja see reproduktsioon on uuel kujul uuesti turule viidud.

Kohtukulud

- 50 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamise seotud kulud, välja arvatud pooled kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (neljas koda) otsustab:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2001. aasta direktiivi 2001/29/EÜ autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas artikli 4 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et levitamisõiguse ammendumise põhimõte ei ole kohaldatav sellises olukorras, milles autoriõigustega kaitstud teose reproduktsiooni puhul, mida on autoriõiguse omaja nõusolekul Euroopa Liidus turustatud, on selle kandja hiljem asendatud nii, et paberplakatil esitatud reproduktsioon on üle kantud lõuendile, ja see reproduktsioon on muudetud kujul uuesti turule viidud.

Allkirjad